

جرایم اقتصادی و لزوم پیشگیری از آن

محمد بازیرا - کارشناس ستاد پیشگیری از وقوع جرم دادگستری کازرون

از زمانی که جرایم اقتصادی به طور جدی در حقوق کیفری و جرم شناسی مطرح گردیده هیچگاه به طور روشن تعریف نشده و اساسا همین امر بر مشکلات افزود و مباحث اقتصادی از حیث تعریف بسیار چالش پذیر شده اند.

این نکته که جرایم اقتصادی به طور مشخص ناظر به چه جرمی با چه معیاری هستند همواره بحث داشته و از همه مهمتر اینکه جرم اقتصادی از سوی دست اندرکاران چه حوزه ای مطرح شده است اقتصاد، سیاست، حقوق کیفری یا جرم شناسی. در عالم اقتصاد و سیاست، عنوان جرم اقتصادی به طوری که مدنظر حقوقین و جرم شناسان است کاربرد ندارد. در این دو حوزه دست اندرکاران و صاحبان آن از واژگان متنوعی مانند مفاسد، رانت، فساد، ناهنجاری، بی ثباتی و مانند آن استفاده می کنند که لزوماً به معنای جرایم اقتصادی نیست، حتی در جرم شناسی نیز واژه جرم اقتصادی که به کار می رود با آنچه در حقوق کیفری استعمال می شود یکی نیست.

در وجه مصداقی اینکه چه رفتارهایی را می توان جرم اقتصادی دانست نیاز به یک معیار شناخته شده دارد. ابهام مصداقی جرایم اقتصادی دل در گرو ابهام مفهوم آن دارد و همین مجرا نه تنها نمی توان مصداقی را به درستی و به طور کامل بیان کرد بلکه نمی توان گفت که جرایم اقتصادی چه ارتباطی با عناوین مشابه مانند جرم مالی، تجاری، سازمان یافته و فساد دارند؟

هر چند با وجود سکوت قانون نمی توان به طور قطعی سخن از مفهوم و مصداق گفت ولی می توان سیمای روشن تری از جرایم اقتصادی را در قانونگذاری آینده در پیش رو دید. بیان کردیم که جرایم اقتصادی بیشترین اثر را در مخدوش کردن سلامت اقتصادی، اداری و تجاری جامعه دارند و از آنجا که مرتکبین این جرایم دارای کیاست، قدرت و ثروت هستند به راحتی کشف نمی شوند یا با وجود کشف به راحتی قابل تعقیب و محاکمه نیستند. از این رو پیامدهای بسیار خطرناکی دارد که هر چند نرم و غیرخشن هستند ولی اثرات نامطلوبی بر کل پیکره جامعه می گذارد.

چالش پیامد هفتگت جرایم اقتصادی، خود چالش های دیگری را پیش می کشد که مرتبط با نحوه پیشگیری از این جرایم و نیز تعقیب متهمان است. در واقع در جرایم اقتصادی طرح های امنیتی به شکلی که برای جرایم خیابانی و خشن جواب می دهد در قبال جرایم اقتصادی پاسخگو نیست و تدابیر پیشگیری وضعی و اجتماعی اثر چندانی ندارد و به دلیل ارتباط پلیس با ناهادهای گروه های فساد چه بسا تدابیر طرح های مرتبط با پیشگیری از جرایم اقتصادی با دخالت خود مرتکبین به درستی صورت نپذیرد.

ادامه دارد...

در روزگاری که در آن زندگی می کنیم به جز منابع انرژی همه چیز در حال افزایش و رو به رو خود در حال دگرگونی و تنوع است و جرایم هم از این قاعده مستثنی نیست. هر روزه از طریق جرایم، رسانه ها و با به صورت عینی شاهد جرایم خورد و کلان در پیرامون خود هستیم که هر کدام در نوع خود با خشن یا غیرخشن، مالی و یا غیرمالی می باشند و از دید جرم شناسان در دسته بندی های متفاوتی طبقه بندی می گردند.

از دید نگارنده در بین کلیه این جرایم شاید بتوان گفت جرایم اقتصادی بیش از هر جرم دیگری چالش برانگیز باشد. چرا که اکثریت این جرایم توسط افرادی که دارای کیاست، ثروت و قدرت هستند به صورت کلان رخ می دهد که می تواند ضربات بسیار سهمگینی به زیربنای اقتصادی کشور و از طرف دیگر به اعتماد ملی وارد کند و مردم را به نظام خود دلسرد سازد.

جرایم از قبیل اختلاس، رانت خواری، پولشویی، زمین خواری، رشاء و ارتشا و... را می توان جزء این جرایم دانست. مواردی از این جرایم را در شهرستان و یا سطح کشور که توسط مراجع قضایی در حال رسیدگی است می توان مثال زد؛ منجمله پرونده بزرگ جرایم اقتصادی شهرستان که با جدیت و قاطعانه توسط دادستان محترم جناب آقای ایزدی خواه و قاضی محترم جناب آقای فتاحی در حال رسیدگی می باشد که جا دارد به این عزیزان تحادقوت گفت.

مع الوصف در گذر از آنکه این جرایم کلان اقتصادی به خاطر حرص و ولع زیادی به دیاست ولی همانطور که ابتدا بیان شد می تواند ضربات جبران ناپذیری را به زیربنای اقتصادی جامعه و اعتماد ملی وارد کند. به خصوص در این برهه از زمان که کشور در تحریم به سر می برد و نرخ تورم روز به روز در حال فزونی است اینگونه جرایم فشار دوجوانی را به جامعه سرشکن می کند که اگر واقعا با قاطعیت با این جرایم و تولیدکنندگان آن برخورد نکرده امیدها به یأس مبدل خواهد شد و برعکس آن باعث اقتدار نظام و امیدمردم می گردد.

ابتدایی ترین مشکل درخصوص جرایم اقتصادی، مشکل تعریف آن است. چندین دهه است که موضوع تعریف جرایم اقتصادی در کشورهای مختلف و خصوصاً در کشورهای توسعه یافته موضوع بحث و نقد بوده و تئوری های مختلفی در این راستا ارائه شده است لیکن در این خصوص به هیچ تعریف واحدی دست نیافته اند.

علت این امر به خاطر آن است که خود عنوان اقتصاد، لفظی است که حتی اقتصاددانان تاکنون نتوانسته اند تعریفی جامع و مانع از آن ارایه دهند و به همین خاطر ارایه تعریفی از جرایم اقتصادی دشوار بوده است، کما اینکه این دشواری در مورد تعریف مفاهیمی چون جرایم سیاسی یا جرایم فرهنگی نیز مشاهده می گردد.

مخالفت با آمریکا به اوج رسید

منوچهر حبیبی

این اندیشه می گردند که در مقابل ترسندگی فریبکارانه و سیاسی کاری که از سوی آمریکا در این مذاکرات ممکن است رخ دهد، چه باید کرد، چه کار درستی بهتر است تا خدای ناکرده در آینده جلوی فرزندانمان و آیندگان شرمندة نشویم.

بنابراین معقول و منطقی آن است که همه مردم را به حساب آوریم و با یک همه پرسشی و نظر سنجی کارشناسانه، کار را برای همیشه بکسر کنیم. با اینکه نظر مردم به این مذاکرات و یا در این مقطع زمانی منفی است که کلا مردم از دولت و وزارت خارجه می خواهند که پای خود را از هر نوع مذاکره کنار بکشند، حتی اگر این ایده و نظر شده باشد. ۵۱ درصد آرا در مقابل ۴۹ درصد آرا حاصل یعنی اگر شمار موافقان ادامه گفتگوها با غرب، نزدیک به نیمی از جامعه باشد، مذاکرات را قطع کنیم. اما اگر نتیجه درست عکس این باشد، باید به هیأت مذاکره کننده اجازه و فرصت داد تا در راستای حفظ جایگاه و مقام و شأن مردم و منافع ملی کشور، به کارش ادامه دهد. با این کار همگان می پذیرند که مردم چه موافق و چه مخالف، نظراتشان را گفته اند. حالا دوست دارند تا ابد شعار مرگ بر آمریکا سر دهند و یا اینکه

به بهبود روابط نظر داشته باشند.

بنابراین آنچه که بنیویش کردن تهران به دست نهاد و یا ارگانی به نام اوج صورت گرفته، در حد اندازه نظر و بیان و دیدگاه بخشی از مردم قابل قبول و حتی قابل تحسین است، اما اگر عدهای خواهند به جای دولت یازدهم و رأسا وارد عمل شوند، آن وقت است که یا روی نظرات و دیدگاههای مردمی گذاشته اند که لاقبل در این مقطع زمانی در اکثریت قرار دارند.

پس به اوج رسیدن مخالفت با آمریکا، تنها ناشی از نظرات و دیدگاه کسانی نباشد که در انتخابات ریاست جمهوری، مورد استقبال عمومی قرار نگرفتند.

بقینا بیش از جو و حاشیه سازی های معمول و داخلی، باید پیگیر جدی حصول به یک دستاورد ارزنده در بحران هسته ای بود. طوری که نیاز به برقراری و حفظ رابطه با قدرتمند زورگو و چپاولگر غربی و شرقی هم نباشد و کشورمان به عنوان یک قدرت منطقه ای در عرصه جهانی، راه را برای رشد و توسعه هموار سازد.

مقامات غربی و به ویژه خانم اشتون باید گفت که زمینه ساز دیدار گروه ۵+۱ با کشورمان گردید و وزیر خارجه با یوکی آمانو رییس سازمان انرژی اتمی دیدار کرد و هیأت کارشناسی کشورمان با همسایگان خود طی امروز و فردا دیدار و مذاکره می کنند، حاشیه های سفر رییس جمهور و مذاکرات ده روز قبل ظریف با اشتون مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و جان کری همچنان ادامه دارد.

این حاشیه ها در آمریکا ناشی از رقابتهای حزبی بین دمکراتها و جمهوریخواهان و لابی های طرفدار اسرائیل و مخالفان برقراری رابطه میان ایران و آمریکا است.

اما در کشورمان نیز حاشیه این سفرها و مذاکرات، عمدتاً به تئوریها و اصولگراییان و مخالفان برقراری رابطه با آمریکا برمیگردد. اما صرف نظر از این مقابله ها و مخالفتها، در هیچ جامعه ای نمی توان در اجرای سیاست های داخلی و خارجی رضایت همگانی را جلب کرد.

در این مواقع بهترین کار این است که رو به نظر سنجی و همه پرسشی آورد، چرا که حق همه مردم است که در داخل کشورمان در مورد برقراری رابطه با آمریکا، نظرات کاملا متفاوت داشته باشند. از آن سو عدهای هنوز اعتقاد به دولت یازدهم و حمایت هیجده میلیونی مردم از آن ندارند و یا نمی خواهند آن را باور کنند. از همه مهمتر اینکه سیاست خارجی ما و تصمیم گیری در مسایل کلان، علاوه بر آنکه توسط شخص رییس جمهور به تنهایی اتخاذ نمی شود، اما کالاهای مختلف چون مجلس و شورای نگهبان و... می گذرد. لذا تلاش عدهای برای آنکه هر نوع حرکت و اقدامی در راستای حل بحران هسته ای ایران با غرب و آمریکا را فلج کنند کمی ناشی از خودرأیی آنان است که گویا خودشان را برتر و بالاتر از قانون و روند سیاست گذاری و اجرایی کشور و خواست مردم می بینند.

بنابراین اگر روحانی به نیویورک سفر کرد، در چارچوب روابط بین الملل بوده و ربطی به رابطه ایران با آمریکا ندارد. سفری که در مابقی دوره ریاست جمهوری وی دوره و چند باره می تواند انجام شود. سفری که چون سفرهای خارجی محمود احمدی نژاد از طیف اصولگرایان پرشمار و حاشیه ساز برای بنگاه های خبررسانی غربی و منطقه ای نبود.

در مورد دیدارهای دکتر ظریف وزیر خارجه در سفر نیویورک با

علمی - فرهنگی

همه چیز درباره تاریخ انقضای داروها

عنوان مصرف کننده بهتر است داروهای تاریخ گذشته را دور بریزید. برای مثال خانواده معمولاً با عادت نداریم دوره درمان را کامل کنیم و همیشه داروهای اضافه می ماند. این داروها آتقدر در یخچال یا قفسه داروهای خانه ما می ماند تا تاریخ مصرفش می گذرد. آیا می دانید تاریخ مصرف داروها را باید از کجا فهمید، باید یا داروهای تاریخ گذشته چه کرد

و مصرف داروی تاریخ گذشته چه تأثیری بر بدن دارد؟ در این مطلب به تمام این سوالات پاسخ داده می شود.

تاریخ انقضای داروها کجا نوشته شده؟

اگر ورق آلومینیومی قرص را در دست بگیرید، انتهای آن عده های درج شده است؛ این عده ها به روش های مختلف تاریخ انقضای دارو را نشان می دهد. EXP مخفف Expiration یا همان تاریخ انقضاست. این تاریخ را با ماه و سال عنوان می کنند. برای گرم ها و پمادهای تیوبی این تاریخ روی انتهای تیوپ و جایی که تیوپ بسته می شود نوشته شده است. این تاریخ معمولاً روی در جعبه هم نوشته می شود. تاریخ انقضای شربت، قطره و داروهای مایع دیگر به صورت برجسته روی برچسب شیشه و روی در جعبه آن نوشته شده است. برای آمپول ها هم برای مطمئن شدن از تاریخ انقضای آنها می توانید به برچسب دور آمپول نگاه کنید. روی آن تاریخ نوشته شده است. ممکن است روی قسمت سر آمپول یا شربت هم تاریخ انقضا را نوشته باشند. معمولاً داروها بعد از گذشت ۳ سال از زمان تولید منقضی می شوند. این زمان برای داروهای مختلف متفاوت است. اما بیشترین زمان برای انقضای داروها ۵ سال بعد از تولید است و بعد از گذشت این زمان تمام داروها منقضی می شوند.

شرایط مناسب نگهداری دارو را بدانید

تاریخ مصرف هر دارو فقط وقتی درباره آن صدق می کند که در شرایط استاندارد نگهداری نوشته شود. شرایط استاندارد نگهداری هر دارو روی آن نوشته شده اما برای بیشتر داروها شرایط مساعد، نگهداری در هوای خشک و خنک و اجتناب از یخ زدگی آنهاست بنابر این بدترین جا برای نگهداری داروها حمام است که خیلی از خانواده ها از قفسه ای در آن برای نگهداری از داروهای شان استفاده می کنند. اگر دارو زیر نور آفتاب ماند، در جریان رطوبت قرار گرفت، یخ زد یا بیش از حد داغ شد، بهتر است آن را دور بریزید حتی اگر تاریخ انقضای آن تمام نشده باشد.

تتراساکلین های گذشته

بعضی از داروها با گذشت زمان انقضای شان مواد سمی از خود تولید می کنند و استفاده از آنها بسیار خطرناک است. در واقع فقط پزشکان و داروسازان می توانند بگویند کدام دارو خواصش را از دست می دهد و کدام دارو سمی می شود و شما به

ایمنی در برابر تومورها

سرطان یکی از مشکلات اصلی بهداشتی در سراسر جهان است و یکی از مهمترین علل مرگ و میر کودکان و بزرگسالان به شمار می رود. سرطان بر اثر تکثیر کنترل نشده و انتشار کلون های سلولی که به صورت بدخیم تغییر شکل یافته اند، به وجود می آید. میزان کشنده بودن تومورهای بدخیم تا حدود زیادی، توسط فعالیت تکثیری کنترل نشده، مقاومت سلول های توموری در آپوئوز و توانایی سلول های توموری در تهاجم به بافت های میزبان و مناساز به مناطق دوردست تعیین می گردد. وجود این احتمال که سرطان ها می توانند بوسیله پاسخ های ایمنی اختصاصی ریشه کن شوند، سبب شده است تا تحقیقات وسیعی در زمینه ایمنولوژی تومور انجام پذیرد. نظریه مراقبت ایمنی که به وسیله جف فارلن برنت مطرح شد، تأکید می کند که وظیفه فیزیولوژیک سیستم ایمنی آن است که کلون های سلول های را که تغییر شکل یافته اند، پیش از آنکه رشد نمایند و به صورت تومور در آیند، شناسایی و متهم نماید و نیز پس از تشکیل تومورها، آنها را کشته و از بین ببرد. افزایش بروز بعضی انواع تومورها در حیوانات آزمایشگاهی و در افراد مبتلا به ضعف ایمنی، توجیه کننده وجود مراقبت ایمنی است. مطالعات تجربی پیوند نشان داده اند که موثرترین پاسخ علیه تومورهایی که به صورت طبیعی به وجود آمده اند، عمدتاً توسط می باشد. آلف کوفست های

پاسخ های ایمنی اغلب نمی توانند جلوی رشد تومورها را بگیرند. دلایل زیادی وجود دارند مبنی بر اینکه چرا ایمنی علیه تومور قادر به ریشه کنی سلول های تغییر شکل یافته نمی باشد. اول، سلول های توموری از سلولهای میزبان مشتق می شوند و از بسیاری جهات شبیه سلول های طبیعی هستند. در نتیجه بیشتر تومورها عوامل ایمنی زای ضعیفی هستند. به طور کلی، تومورهای که پاسخ های ایمنی قوی ایجاد می کنند، تومورهایی هستند که توسط ویروس های انتقالی ایجاد می شوند که در آنها، پروتئین های ویروس، آنتی ژن های بیگانه هستند. بسیاری از تومورهای خودبخودی ایمنی ضعیف یا حتی غیرقابل تشخیص به وجود می آورند و مطالعه چنین تومورهایی موجب پیدایش تئریه شدیدی در مورد مفهوم مراقبت ایمنی شده است. در واقع، هم اکنون مشخص شده است که اهمیت مراقبت ایمنی و ایمنی در برابر تومور بسته به نوع تومور فرق می کند. دوم، رشد سریع و انتشار تومورها بر توانایی سیستم ایمنی در کنترل موثر سلولهای توموری غلبه می کند و برای کنترل تومور باید تمام سلولهای بدخیم از بین بروند. سوم، بسیاری از تومورها از مکانیزمهای تخصصی جهت گریز از پاسخهای ایمنی میزبان استفاده می کنند.

سیستم ایمنی می تواند توسط محرکهای خارجی فعال شود تا بطور موثری سلولهای توموری را بکشد و تومورها را ریشه کن نماید. روشن شدن این مطلب راههای جدیدی را در ایمنوتراپی تومور بر روی ما گشوده است که در آنها تقویت پاسخ میزبان در برابر تومور هدف اصلی درمان می باشد.

سالماتست که تلاش برای درمان بیماران مبتلا به سرطان با روش های ایمنولوژیک امیدهای بسیاری را برای آنکولوژیست ها و ایمنولوژیست ها فراهم آورده است. دلیل اصلی توجه به روش های ایمنولوژیک آن است که اکثر درمان های سلولهای سرطان با استفاده از داروهای ایمنی می گیرند که سلول های در حال تقسیم را می کشند یا جلوی تقسیم سلولی را می گیرند و این روش های درمانی اثرات شدیدی بر روی سلول های طبیعی در حال تکثیر در بیماران سرطانی دارند. در نتیجه، درمان سرطان ها با مرگ و میر و بیماری قابل ملاحظه ای همراه می باشد. پاسخ های ایمنی در برابر تومورها ممکن است برای آنتی ژنهای توموری ویژگی داشته باشند و آسبیبی به اکثر سلول های طبیعی سرانند. بنابراین، ایمنوتراپی اختصاصی ترین روش درمانی تومور است که تا به حال ابداع شده است. پیشرفت های حاصل در دانش ما از سیستم ایمنی و نیز شناسایی آنتی ژن های موجود بر روی سلول های توموری، باعث پیشبرد استراتژی های جدید شده است. ایمنوتراپی تومورها در جهت افزایش پاسخ های ایمنی ضعیف میزبان در برابر تومورها (ایمنی فعال) یا تزریق آنتی بادی ها یا سلولهای T اختصاصی تومور یعنی نوعی ایمنی غیرفعال می باشد.

زهر ا دلپسند - کارشناس آزمایشگاه

آیا می دانید

چشم فرزند آینده شما چه رنگی است؟

اگر چشم یکی از والدین قهوه ای و چشم دیگری آبی باشد رنگ چشم فرزند آنها چه رنگی خواهد بود؟

وقتی زوجی در انتظار تولد فرزندشان هستند، چنین سئوالاتی همیشه مطرح می شود اما پاسخ به این

سئوالات با هیچ وجه ساده نیست. رنگ چشم انسان به سیستم پیچیده ژن ها و بسیاری چیزهای دیگر بستگی دارد.

رنگ چشم یک فرد ممکن است با رنگ چشم پدر و مادرش کاملاً متفاوت باشد اما اگر یک زوج هر دو چشمهای قهوه ای داشته باشند احتمال بسیار زیادی دارد که رنگ چشم فرزندانشان نیز قهوه ای باشد.

در کل ژنهای ناقل رنگ چشمهای تیر تر معمولاً بر ژنهای ناقل رنگ چشمهای روشن تر غلبه می کنند. برای مثال ژن ناقل رنگ چشم قهوه ای معمولاً بر ژن ناقل رنگ چشم سبز غلبه می کند و ژن ناقل رنگ چشم سبز معمولاً بر ژن ناقل رنگ آبی برتری دارد. البته این تئوری همیشه درست نیست و گاهی استثنا نیز وجود دارد. برای مثال وقتی یکی از والدین رنگ چشم قهوه ای دارد و یکی دیگر از آنها رنگ چشم آبی دارد نمی توان صد درصد گفت که رنگ چشم فرزند آنها حتماً قهوه ای خواهد شد. علاوه بر این، تعدادی افراد چشم آبی که پدر و مادر آنها آبی است.

بنابراین گزارش یک وب سایت مرجع، رایج ترین رنگ چشم دنیا رنگ قهوه ای است. آسیایی ها، آفریقایی ها و آمریکایی های بومی همواره معمولاً چشمهای مشکی است و اروپایی ها معمولاً چشمهای سبزی (ترکیب قهوه ای و سبز) دارند در حالی که چشمی مردم آلمان سبز است.

داخل چشم بریزید. اگر نوک طرف قطره با چشم تماس پیدا کرد باید بلافاصله آن را دور بریزید چون استریل بودن خود را از دست می دهد و آلوده می شود. قطره های اشک مصنوعی که برای یک بار مصرف طراحی شده اند را هم باید بلافاصله بعد از مصرف دور بیندازید.

توجهی با خطرناک ترند

داروهای که به صورت ژل هستند به دلیل وجود آب در آنها زود فاسد می شوند. بهتر است آنها را ۳ ماه بعد از باز کردن دور بیندازید. اسپری هایی که از طریق مخاط بینی جذب می شوند هم بعد از باز شدن فقط تا یک هفته قابل استفاده هستند و بعد از آن تأثیر گذارگی شان از بین می رود و بهتر است آنها را دور بریزید. در عین حال داروهای ترکیبی که در داروخانه ساخته می شوند کمترین طول عمر را بین داروها دارند. این داروها جزو داروهای تاریخ گذشته محسوب می شوند. مدت ۳ تا ۴ هفته مصرف کرد اما بهتر است زمان ماندگاری آنها را از دکتر داروساز پرسید چون ممکن است عمر بعضی از این داروها کمتر از این مقدار باشد. این داروها مواد نگهدارنده ندارند به همین دلیل به شدت آمادگی آلودگی میکروبی و فارژی دارند. اگر دارو طوری به شما تحویل داده شد که مجبور شدید برای مصرف انگشت تان را داخل آن بزیند مطمئن باشید که خیلی زودتر از چیزی که فکر می کنید دارو فاسد می شود چون یک کلونی جدید باکتری وارد آن می کنید که مستعد رشد باکتری است. گرم های دست ساز که برای پوست تجویز می شوند هم معمولاً این چنین هستند.

داروهای منقضی چه باید کرد؟

داروهای تاریخ گذشته را باید دور بریزید. بهتر است این داروها را در پلاستیک بیسجید و دور بریزید. شربت ها و قطره ها را اول در قاشق خالی کنید بعد شیشه های آنها را دور بریزید. البته دور ریختن داروها باید با احتیاط صورت بگیرد. بعضی از داروها وقتی تاریخ مصرف آنها می گذرد آنها آسیب رسانند به همین دلیل بهتر است اگر داروی تاریخ گذشته در خانه دارید درباره آن با پزشک یا دارو ساز مشورت کنید. اگر دارو، جزو داروهای بود که بعد از انقضای می شوند بهتر است آنها را به مراکز درمانی تحویل دهید.

هلال احمر هم این داروها را از شما تحویل می گیرد تا در شرایط درست و بدون آسیب رساندن به محیط از بین ببرد. برای آمپول ها باید دقت بیشتری کنید. اگر در درمانگاه تزریق انجام می دهید آنها طبق اصول ضایعات را دور می ریزند اما اگر در خانه تزریق می کنید و سرنگ یا سوزن را دور می اندازید حتماً آن را در کاغذ پیچید تا باعث انتقال بیماری نشوند.

دست ساز که برای پوست تجویز می شوند هم

معمولاً این چنین هستند. داروهای تاریخ گذشته را باید دور بریزید. بهتر است این داروها را در پلاستیک بیسجید و دور بریزید. شربت ها و قطره ها را اول در قاشق خالی کنید بعد شیشه های آنها را دور بریزید. البته دور ریختن داروها باید با احتیاط صورت بگیرد. بعضی از داروها وقتی تاریخ مصرف آنها می گذرد آنها آسیب رسانند به همین دلیل بهتر است اگر داروی تاریخ گذشته در خانه دارید درباره آن با پزشک یا دارو ساز مشورت کنید. اگر دارو، جزو داروهای بود که بعد از انقضای می شوند بهتر است آنها را به مراکز درمانی تحویل دهید.

هلال احمر هم این داروها را از شما تحویل می گیرد تا در شرایط درست و بدون آسیب رساندن به محیط از بین ببرد. برای آمپول ها باید دقت بیشتری کنید. اگر در درمانگاه تزریق انجام می دهید آنها طبق اصول ضایعات را دور می ریزند اما اگر در خانه تزریق می کنید و سرنگ یا سوزن را دور می اندازید حتماً آن را در کاغذ پیچید تا باعث انتقال بیماری نشوند.